

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**МАТЕРІАЛИ Х МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ
ІНСТИТУТ ФІЛОСОФІЇ ім. Г. СКОВОРОДИ НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. М. ДРАГОМАНОВА
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ» ім. І. СІКОРСЬКОГО

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**МАТЕРІАЛИ X МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ «ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ
ТЕХНОЛОГІЇ»**

**REPORTS OF THE X INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE "A PERSON, A SOCIETY, COMMUNICATIVE
TECHNOLOGIES"**

м. Харків, 27–28 жовтня 2022 р.

Харків
2022

УДК 740+656+338

ББК 87

Л 93

Головні редактори:

Панченко С.В. – доктор технічних наук, професор, академік Транспортної академії України, ректор Українського державного університету залізничного транспорту

Андрущенко В.П. – доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова

Редакційна колегія:

Абашик В.О. – д-р філос. наук, професор

Бакланов О. М. – д-р хім. наук, професор

Близнюк Л. М. – канд. філол. наук, доцент

Ватуля Г. Л. – д-р техн. наук, професор

Даніл'ян В. О. – канд. філос. наук, доцент

Дудін О.А. – канд. техн. наук, доцент

Змій С.О. – канд. техн. наук, доцент

Каграманян А.О. – канд. техн. наук, доцент

Кравець А. М. – канд. техн. наук, доцент

Колеснік К. Е. – канд. іст. наук, доцент, академік ТАУ

Куценко М. Ю. – канд. техн. наук, доцент

Новіков Б. В. – д-р філос. наук, професор

Павлов В. І. – канд. філос. наук, доцент

Панченко В. В. – канд. техн. наук, доцент

Соломніков І.В. – канд. екон.наук, ст. викладач

Толстов І. В. – канд. філос. наук, доцент

Устенко О. В. – д-р техн. наук, професор, академік ТАУ

Затверджено до друку Вченою радою Українського державного університету залізничного транспорту (протокол № 6 від 30.11.2022 р.)

Людина, суспільство, комунікативні технології: матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф. 27-28 жовтня 2022р. Відп.за випуск Н.В.Алексєєнко. — Харків : Мачулін, 2022. — 284 с..

ISBN 978-617-8195-30-4

УДК 740+656+338

Матеріали подано в авторській редакції

ISBN 978-617-8195-30-4

© Авторський колектив, 2022

© Мачулін, худ. оформлення, 2022

ЧАПЛИГІН О.К., *д.філос.н., професор*

СУК О.Є., *ст. викладач*

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

м. Харків, Україна

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЯК ВИМОГА ЧАСУ

Сьогодні конкурентоспроможність навчальних закладів великою мірою визначається їх здатністю надавати освітні послуги, спираючись на ефективне використання в освітньому процесі цифрових технологій. Цифрові технології стали інструментом для об'єднання викладачів та здобувачів освіти з метою підвищення якості навчання завдяки прискоренню передачі та засвоєння знань.

Застосування цифрових технологій в освіті – наразі одна з найбільш важливих і стійких тенденцій розвитку світового освітнього процесу, оскільки всі зміни, які відбуваються в суспільстві, відображаються в освіті.

З кожним роком стає все більш очевидним, що традиційне навчання в Україні витісняється цифровою освітою, яка впевнено формує нову якість навчання. Підтвердженням цьому є збільшення освітніх Інтернет-платформ, формування єдиного ресурсу, який може використовуватися безліч разів для надання освітніх послуг з різним змістом.

Різкий перехід до он-лайн освіти, що відбувся останніми роками, обумовлений необхідністю трансформаційних процесів в освіті. Звичайно, ці процеси мали втілюватись в наше життя поступово. Однак, воєнні події на території України загострили проблему підготовки викладачів до використання цифрових технологій в умовах дистанційного навчання.

Цифрова трансформація українського суспільства актуалізувала проблеми конкурентоспроможності національної системи освіти. Зміни,

що відбуваються в суспільстві визначають нові підходи модернізації розвитку освітньої системи.

К.М. Краус зазначає, що сьогодні цифрова освіта може повністю функціонувати за рахунок комп'ютерних технологій з доступом до мережі Інтернет, де під час навчання можна отримати доступ до всіх необхідних матеріалів без фізичного відвідування бібліотек[1].

Проблемі засвоєння викладачами цифрових навичок присвячена велика кількість досліджень вітчизняних і зарубіжних науковців. Багато уваги зосереджено на вивченні нормативно-правових документів, зокрема Закону України «Про освіту», де інформаційно-цифрова компетентність визначена в якості ключової компетентності [2]. Про необхідність формування цифрової компетентності учасників освітнього процесу зазначається у Положенні про дистанційне навчання [3]. Різні аспекти цифровізації освітнього процесу стали предметом дослідження багатьох вітчизняних (В. Биков, Д. Галкін, М. Жалдак, М. Лещенко, П. Матюшко, О. Овчарук, В. Ребрина, О. Стрижак тощо) та зарубіжних дослідників. Науковці наголошують на важливості максимального збільшення участі здобувача в освітньому процесі. Зокрема, В.Ю. Биков виділяє проблеми розвитку і впровадження цифрових технологій і пропонує заходи для цифрової трансформації освіти, О.П. Буйницька, Б.І. Грицеляк аналізуючи цифровізацію закладів вищої освіти, виокремлюють компоненти цифрового кампусу, етапи його впровадження, М.А. Гладун, В.П. Вембер досліджують 3D картування цифрової компетентності в системі освіти України.

Майже всі дослідники відзначають, що цифрова освіта – не лише формат он-лайн навчання, тому що, насамперед передбачається використання цифрових матеріалів та технологій, які можуть бути застосованими для очного навчання із покращеними технологіями. Проте

в реаліях України цифрова освіта сьогодні – це використання комп’ютерних технологій для проведення он-лайн формату навчання [4].

Цифрові технології сприяють створенню інноваційного цифрового середовища, інтенсифікують комунікативні зв’язки всіх учасників освітнього процесу, створюючи умови для самореалізації, співпраці, рефлексії. Використання цифрових технологій робить процес навчальної взаємодії більш гнучким, персоналізованим, доступним, мобільним [5]. Тому цифрова компетентність сучасного викладача закладу вищої освіти – це вимога часу.

Війна, яка ще триває, вимагає від нас все більшого застосування в навчанні цифрових технологій. Сучасний викладач має навчитися створювати та використовувати мультимедійний та інтерактивний контент, адже цифровізація передбачає зміну способів отримання і передачі інформації, удосконалення цього процесу, збільшення швидкості та якості сприйняття, розуміння та засвоєння інформації студентами.

Сьогодні кожний з нас несе відповідальність за майбутнє освіти в нашій країні, тому одним з стрижневих напрямів нашої роботи є цифровізація української освіти в усіх її напрямках.

Список використаних джерел

1. Краус К.М. Імперативи формування цифрової освіти в Україні. <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/.pdf>
2. Закон України «Про освіту». 2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Положення про дистанційне навчання (із змінами від 08.09.2020) / Наказ МОН від 25.04.13 року No 466. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text>
4. Дущенко О.С. Сучасний стан цифрової трансформації освіти. Фізико-математична освіта. 2021. Випуск 2(28). С. 40-45..)

5. Семьян Т. Ф., Гнатишина Е. А., Лободенко Л. К. Соціально-гуманітарний простір в епоху глобалізації та цифровізації. URL <https://eurasia.susu.ru/wp-content/uploads/2022/pdf>

ЧЕРНИШОВ В.В., к.філос.н., доцент

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

м. Полтава, Україна

ФІЛОСОФІЯ І МИСЛЕННЯ

Чи існує у сучасному світі місце для філософії? І якщо так, то де воно, що це за місце? Та й що таке філософія, про яку ми запитуємо: чи має вона місце у сучасному світі?

Відомо, що був час, коли філософії не було. Звичайно, не було її не у тому глобальному сенсі, у якому філософією іменують будь-яке людське прагнення до знання, розуміння, мудрості, ба навіть – як свого часу зауважив Аристотель – і до будь-якого чуттєвого сприйняття. Був час, коли філософії не було у сенсі історичного феномена, котрий виник пізніше, у давній Елладі наприкінці VII – на початку VI ст. до н.е., феномена, до якого певною мірою є дотичними ті спроби, котрі здійснювали мислителі давніх Персії, Індії, Китаю, а почасти, можливо, також ще Вавилону та Єгипту. Цей феномен, котрий пережив більші чи менші зміни та трансформації, продовжує існувати і у наш час, сьогодні – саме його і називають філософією у суворому і первинному, історичному сенсі слова.

Проте, що ж таке філософія? Що лежить у її засновку? Як взагалі трапилося так, що колись вона почала своє існування?

Можливо можна сказати, що найзагальніше філософія – це мислення? А сфера мислення – царица філософії? Мислення протистоїть

ЗМІСТ

ПРИВІТАННЯ УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ	3
СЕКЦІЯ І. ФІЛОСОФСЬКІ ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ	
АБАШНІК В.О. ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА У НІМЕЦЬКОМОВНІЙ ЛІТЕРАТУРІ 19-ГО СТОЛІТТЯ	6
АБАШНІК У.В. «АНАТОМІЯ» (1999): МІЖ ФІЛЬМОМ ЖАХІВ ТА ВЧЕННЯМ ГІППОКРАТА	11
АСМУТ Х. СИМВОЛІЧНІ ФОРМИ ЕРНСТА КАССІРЕРА (1874– 1945)	15
БЕРЕЗНИЙ В.М., ЄРМОЛЕНКО О.А., ЛИСЬОНКОВА Н.М. ЛЮДИНА ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ – ВОРОГИ ЧИ ДРУЗИ?	21
БЛИЗНЮК Л.М. МОВНА СУГЕСТІЯ ЯК НЕЙРОЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ РИТОРИКИ	25
БЛИЗНЮК Л.М., ВАРЛАМОВА А. СЕМАНТИЧНІ БАР'ЄРИ КОМУНІКАЦІЇ	27
ВОЛОШИНА О.М., НЕШКО С.І. СИНТАГМАТИКА ТА ПАРАДИГМАТИКА	30
ГОНЧАР В.В., ВЕРЕТЕЛЬНИКОВА Н. А., БАТУЛІН Д. С. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ЯК СКЛАДОВА ЗАГАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ	31
ГОНЧАРОВ С. О. МЕТАФІЗИКА Ю. В. МАМЛЄЄВА ЯК ПРОДОВЖЕННЯ ТРАДИЦІЇ РОСІЙСЬКОЇ РЕЛІГІЙНОЇ ФІЛОСОФІЇ: ПРИХОВАНА ЗАГРОЗА ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	33
ДАНІЛ'ЯН В.О. СИНДРОМ «ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ» В ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗВО ТА МЕТОДИ ЙОГО ПОПЕРЕДЖЕННЯ	36
ДАНІЛ'ЯН В.О., РУДЬ Ю.С., МИРОНЧУК І.О.	39

ПЕРЕПЕЛИЦЯ О.М., ХРАБРОВ Г.О. ТУТ-ВІДСУТНІСТЬ ТЕХНОСУБ'ЄКТА	80
САБАДУХА В.О., САБАДУХА О.В. ФІЛОСОФСЬКО- ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЗМІСТ СУЧАСНОЇ РОСІЙСЬКО- УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	82
ТИТАР О.В., АВЄТІСЯН М.Г. ЛЮДИНА І ТЕХНІКА: АНТРОПОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЛЮДСТВА	85
ТОЛСТОВ І.В., ДАРАГАН А.В. СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКІ ІДЕЇ КОНСТИТУЦІЇ ПИЛИПА ОРЛИКА	89
ТОЛСТОВ І.В., СКУРІХІН Д.І. ПРО ПРИЗНАЧЕННЯ ФІЛОСОФІЇ	91
ТУМА Т. С. ФЕНОМЕН ЛЮДИНИ ТА ПОНЯТТЯ ДОЦІЛЬНОСТІ В ІСТОРІЇ ФІЛОСОФІЇ	95
ХАРЛАМОВА О.М., ВОЛОШИНА О.М. ТЕХНОЛОГІЧНИЙ РОЗВИТОК ЯК СУСПІЛЬНИЙ ПРОГРЕС ТА ВИКЛИК ЛЮДСЬКИМ ЦІННОСТЯМ	100
ХАРЛАМОВА О.М., ЛАЗОРЕНКО М.О. МОВА ТА КОМУНІКАЦІЯ В ІНФОРМАТИВНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	103
ЦИГАНОВСЬКА Н.В. ДАНИЛ'ЯН В.О. БОЙОВИЙ ГОПАК ЯК КУЛЬТУРНЕ ЯВИЩЕ ТА ТРАДИЦІЙНЕ УКРАЇНСЬКЕ СПОРТИВНЕ МИСТЕЦТВО	105
ЦІТТЕЛЬ К. ДІАЛОГ ФРІДРІХА НІЦШЕ МІЖ МОНОЛОГОМ ТА БАГАТОГОЛОССЯМ	108
ЧАПЛИГІН О.К., СУК О.Є. ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЯК ВИМОГА ЧАСУ	114
ЧЕРНИШОВ В.В. ФІЛОСОФІЯ І МИСЛЕННЯ	117
ШАПОВАЛ В.М. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ПОХОДЖЕННЯ І СУТНОСТІ ЛЮДСЬКОЇ СВІДОМОСТІ	120

Наукове видання
Відповідальність за редагування та достовірність інформації
несуть автори роботи

Людина, суспільство, комунікативні технології:
матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф.
27-28 жовтня 2022 р.

Reports of the X International scientific-practical conference
“A person, a society, communicative technologies”

Відп. за випуск Н.В.Алексееенко.

Підписано до друку 16.11.2022. Формат 60x84/16.
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап.
Ум. друк. арк. 27,67. Обл.-вид. арк. 41,8.
Наклад 300 пр. Зам. № 2112

Видавець Мачулін Л.І.
тел. +38(068)886-52-57
editor2016@ukr.net
<http://knigoizdat.org.ua>
Свідоцтво про держреєстрацію:
сер. ХК №125 від 24.11.2004

Віддруковано в ПП Озеров Г. В.
м. Харків, вул. Університетська, 3, кв. 9.
Свідоцтво про реєстрацію: № 818604 від 02.03.2000.